

NORGES HØYESTERETT

Den 20. juni 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Noer og Bergsjø i

HR-2014-01301-U, (sak nr. 2014/1112), straffesak, anke over kjennelse:

Daniel Norbeck

(advokat Henrik Blikrud)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over kjennelse om besøksforbud etter straffeprosessloven § 222a.
- (2) Romerike politidistrikt ila 29. april 2014 Daniel Norbeck besøksforbud med hjemmel i straffeprosessloven § 222a. Besøksforbudet forbød Norbeck:

"- Å oppholde seg på kampdager på Åråsen stadion (C.J.Hansens vei 7, 2007 Kjeller) og dens umiddelbare nærhet.

- Å oppholde seg der LSK har kampdager på et annet lags arena (bortekamper) og dens umiddelbare nærhet.

- Å oppholde seg på kampdager på følgende serveringssteder (i Skedsmo kommune) med alkoholbevilling og dens umiddelbare nærhet;

Big Horn Steakhouse	Tærudgata 2	2000 Lillestrøm
Blant Venner	Torvet 6	2000 Lillestrøm
Bulls Eye Bar & Dining (Køh Café)	Storgata 24-28	2000 Lillestrøm
Casa Mia	Storgata 1	2000 Lillestrøm
Chi Restaurant & Bar	Parkalleen 3	2000 Lillestrøm
Egon Lillestrøm	Storgata 25	2000 Lillestrøm
Fagerborg Hotel	Storgata 3 7-39	2000 Lillestrøm
Garcon	Jonas Eies gate 2	2000 Lillestrøm
Indian Tandoori Grill	Storgata 9	2000 Lillestrøm

Jacob Aall Brasserie & Bar	Tærudgata 2	2000 Lillestrøm
Jekyll & Hyde	Brøtergata 2	2000 Lillestrøm
Klimt Rythme & Bar	Storgata 23	2000 Lillestrøm
Lille Thai Restaurant	Storgata 27	2000 Lillestrøm
Lillestrøm Kulturpub	Kirkegata 4	2000 Lillestrøm
Lillestrøm Kultursenter	Kirkegata 11	2000 Lillestrøm
Madame Ginger	Stillverksveien 24	2004 Lillestrøm
Martin's Pub	Storgata 11	2000 Lillestrøm
Mirabel	Storgata 8 B	2000 Lillestrøm
Mirchi Restaurant	Tærudgata 2	2000 Lillestrøm
M-tapas & Loungebar	Torvet 3	2000 Lillestrøm
Ngoc Kjøkken og Bar	Storgata 9	2000 Lillestrøm
Nossa Cafèbar	Storgata 11	2000 Lillestrøm
Peppes Pizza	Teatergata 14	2000 Lillestrøm
Pikene På Hjørnet	Stillverksveien 11	2003 Lillestrøm
Pikene På Torvet	Torvet 6	2000 Lillestrøm
RePUBlic	Torvet 3	2000 Lillestrøm
Ristorante Fratelli	Storgata 14	2000 Lillestrøm
Sakura Cafeteria	Brandvoldgata 1 A	2000 Lillestrøm
Solheimshagen restaurant	Solheimsgata 17	2000 Lillestrøm
Sushi Asia Giang	Solheimsgata 1	2000 Lillestrøm
Thon Hotel Arena	Nesgata 1	2004 Lillestrøm
Thon Hotel Lillestrøm	Storgata 25	2000 Lillestrøm
Torvhjørnet	Teatergata 14	2000 Lillestrøm
Olympia restaurant & bar	Prost Stabels vei 6	2019 Skedsmokorset
Venezia restaurant	Furuveien 11	2020 Skedsmokorset
Wenxin House	Furuveien 11	2020 Skedsmokorset
Exporamasenteret	Hellerudsletta	2013 Skjetten
Olavsgaard Hotel	Hvamstubben 11	2013 Skjetten
Stav Gjestegaard	Skjetteneveien 44	2013 Skjetten
Ambassadør Tandori	Strømsveien 45	2010 Strømmen
Bowlingl	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Cafè Barista	Strømsveien 61	2010 Strømmen
Dolly Dimple's	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Eataly	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Egon Strømmen	Støperiveien 5	2010 Strømmen
JKR AS	Strømsveien 85	2010 Strømmen
(Rockwood spiseri)		
Jordbærpikene	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Mujo	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Opus Cafè	Støperiveien 5	2010 Strømmen
Peppes Pizza	Støperiveien 2 A	2010 Strømmen
Relax House	Strømsveien 82 B	2010 Strømmen
Rockwood	Strømsveien 85	2010 Strømmen

Med kampdager menes alle dager da LSK spiller kamp, i tidsrommet fra kl. 08.00 på kampdagen til kl. 08.00 etterfølgende dag. Forbudet gjelder fra i dag, og frem til 29.10.2014."

- (3) Besøksforbudet ble forkynt for Norbeck 30. april 2014. Norbeck godtok ikke besøksforbudet, og Romerike politidistrikt ba Nedre Romerike tingrett om å treffe avgjørelse om opprettholdelse av besøksforbudet.
- (4) Nedre Romerike tingrett avsa 19. mai 2014 kjennelse med slik slutning:
- "Påtalemyndighetens begjæring om fortsatt besøksforbud tas ikke til følge."
- (5) Påtalemyndigheten anket til Eidsivating lagmannsrett, som 28. mai 2014 avsa kjennelse med slik slutning:

"Daniel Norbeck, født 8. juli 1990, forbys å oppholde seg på de steder til de tidspunkt som fremgår av besøksforbudet av 29. april 2014. Forbudet gjelder til og med 29. oktober 2014."

- (6) *Daniel Norbeck* har anket lagmannsrettens kjennelse. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning, subsidiært saksbehandling. Det gjøres gjeldende at det ikke er adgang til å ilegge besøksforbud til beskyttelse av et høyt antall ukjente personer. Tolkningen går utover ordlyden i straffeprosessloven § 222a, som etter legalitetsprinsippet må tolkes restriktivt.
- (7) Kjennelsesgrunnene er uklare.
- (8) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at lagmannsrettens kjennelse er riktig.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke hvor utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (10) Spørsmålet i saken er om det er hjemmel i straffeprosessloven § 222a for å forby en person å være til stede på Lillestrøm Sportsklubbs fotballkamper og dessuten på utesteder der det serveres alkohol i Skedsmo kommune de dager laget spiller kamp. Besøksforbudet gjelder fra kl. 08.00 om morgenen på kampdagen til kl. 08.00 dagen etter, og varer fram til 29. oktober 2014.
- (11) Straffeprosessloven § 222a første til fjerde ledd lyder slik:

"Påtalemyndigheten kan nedlegge besøksforbud dersom det er grunn til å tro at en person ellers vil

a) begå en straffbar handling overfor en annen person,

b) forfølge en annen person, eller

c) på annet vis krenke en annens fred.

Forbudet kan nedlegges dersom den som forbudet skal beskytte, har begjært det, eller allmenne hensyn krever det. § 170 a gjelder tilsvarende.

Besøksforbudet kan gå ut på at den forbudet retter seg mot, forbys

a) å oppholde seg på et bestemt sted, eller

b) å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte en annen person.

Er det nærliggende fare for en handling som nevnt i første ledd bokstav a, kan personen forbys å oppholde seg i sitt eget hjem.

Besøksforbudet kan begrenses på nærmere angitte vilkår.

Besøksforbudet skal gjelde for en bestemt tid, høyst ett år av gangen..."

- (12) Bestemmelsen gir hjemmel for besøksforbud når det er fare for at en person vil skade eller krenke en annen person. Men også der faren retter seg mot "*en nærmere avgrenset krets av personer*" kan det fastsettes besøksforbud dersom øvrige vilkår er oppfylt, jf. Ot.prp. nr. 109 (2001-2002) kapittel 4.1.7. I proposisjonen nevnes at det for eksempel kan være adgang til å nedlegge forbud mot å oppholde seg på en bestemt skole eller i en bestemt butikk for å beskytte elever og ansatte. Men det er ikke tillatt å forby noen "å oppholde seg i Oslo sentrum

for å beskytte alle som måtte oppholde seg der til enhver tid".

(13) I tilfeller hvor forbudet er ment å beskytte en nærmere krets av personer, er det bare adgang til å nedlegge forbud mot opphold "*på et bestemt sted*".

(14) Ankeutvalget er enig med ankende part i at § 222a lest isolert kan gi inntrykk av at besøksforbud bare kan gis til vern for bestemte personer. Men i dette tilfellet går det, som nevnt, klart frem av forarbeidene at bestemmelsen ikke er ment å forstås så snevert. Etter å ha redegjort for rettstilstanden, begrunner departementet den manglende reguleringen på følgende måte:

"Departementet finner det ikke nødvendig å regulere dette tilfellet direkte i lovteksten. Departementet kjenner ikke til at denne typen situasjon har skapt problemer etter gjeldende rett. Lovendringen vil ikke forandre rettsstillingen på dette punktet."

(15) I rettspraksis er det lagt til grunn at bestemmelsen gir hjemmel for å forby en person å oppholde seg på et bestemt kjøpesenter for å beskytte ansatte, vektere og kunder, jf. Rt. 2002 side 1243. Personen det gjaldt hadde en rekke ganger "brukt narkotika, fremsatt trusler, forstyrret ro og orden og gjort skadeverk" ved senteret.

(16) Videre aksepterte Høyesteretts kjæremålsutvalg i Rt. 2002 side 1751 at § 222a ga hjemmel for å forby en person å oppholde seg innenfor to geografisk avgrensede områder av en by, i tillegg til oppholdsforbud til visse tider innenfor ytterligere avgrensede områder av byen. Det ble lagt til grunn at det dreide seg om et omfattende inngrep i bevegelsesfriheten til en 40 år gammel mann, som over lang tid hadde krenket en ung jentes ønske om å få være i fred.

(17) I Borgarting lagmannsretts kjennelse fra 21. mars 2006 ble en person forbudt å oppsøke beboere i dagsenter, omsorgsboliger, boenheter og eldrecenter i Oslo. Begrunnelsen var at han tidligere – over år – hadde stjålet fra beboere blant annet i institusjoner. Kjennelsen ble ikke anket til Høyesterett.

(18) I vår sak har lagmannsretten lagt til grunn at besøksforbudet er ilagt for å beskytte fotballsupportere og vakter på LSKs kamper, både på arenaene og på spise- og skjenkesteder i tilknytning til kampene. Bakgrunnen for besøksforbudet har lagmannsretten beskrevet slik:

"Etter lagmannsrettens oppfatning er det en nærliggende og reell fare for at Norbeck vil begå en straffbar handling overfor andre supportere i forbindelse med kamper LSK spiller. Det vises i den sammenheng til at Norbeck er en sentral lederskikkelse i gruppen Sportsklubbens Fineste (SKF). SKF er en supporterklubb til Lillestrøm, som flere ganger har angrepet supportere fra motstanderes lag. Ifølge politiet oppsøker gruppen aktivt slåssing og konflikter med andre lags supportere, og ved flere tildragelser har SKF tatt i bruk slagvåpen som hammer og balltre, samt kastet stein. Norbeck var i 2013 involvert i flere hendelser av type vold og ordensforstyrrelser relatert til supportermiljøet."

(19) Lagmannsretten kom til at besøksforbudet i saken måtte anses å være rettet mot en tilstrekkelig avgrenset krets av personer. Det ble vist til at forbudet først og fremst var ment å verne supportere fra andre lag og vakter på kampene som befant seg på de aktuelle stedene.

(20) Lagmannsretten kom videre til at besøksforbudet ikke var for omfattende i utstrekning, og viste til Ot.prp. nr. 109 (2001-2002) side 29, hvor det heter:

"Lovteksten setter ikke grenser for hvor stort område et besøksforbud kan gjelde, jf. uttrykket "*bestemt sted*". Hvis det er behov for det, kan det ikke være noe i veien for at et

besøksforbud for eksempel gis for en hel kommune. Forutsatt at de øvrige vilkårene i § 222 a første ledd er tilfredsstillt, må det avgjørende for omfanget av besøksforbudet være om forbudet vil være et uforholdsmessig tiltak, jf. straffeprosessloven § 170 a."

- (21) Ankeutvalget er enig i at denne lovtolkningen ikke er i strid med § 222a. Det dreier seg om et forbud som gjelder nærmere bestemte steder, og verner spesifikt angitte grupper personer som erfaringsmessig vil holde til her i de aktuelle tidsrom.
- (22) Det avgjørende er da forholdsmessighetsvurderingen. Lagmannsretten la vekt på at besøksforbudet gjelder for et begrenset tidsrom, og skal forhindre "handlinger som har fått og kan få alvorlige følger for de som blir berørt." Det at Norbeck ikke kunne følge kampene eller ta del i det sosiale liv rundt disse på de angitte stedene var da ikke tilstrekkelig til å anse forbudet som urimelig overfor ham.
- (23) Ankeutvalget kan ikke se at det denne vurderingen er utslag av feil lovforståelse eller at begrunnelsen er utilstrekkelig.
- (24) Fra Norbecks side er også anført at lagmannsretten skulle ha vurdert forholdet til straffeprosessloven § 222b, som hjemler besøksforbud ved "fare for voldsutøvelse som ledd i et gjensidig oppgjør mellom grupper av personer der det på begge sider brukes voldelige midler". Bestemmelsen er særlig motivert av et ønske om å forhindre voldelige sammenstøt mellom motorsysselgjenger, og er aktuell der det er fare for at to rivaliserende grupper skal angripe hverandre. Andre lags supportere – som besøksforbudet her særlig er ment å beskytte – vil ikke nødvendigvis være omfattet av en slik karakteristik. Etter ankeutvalgets syn var det da ikke feil av lagmannsretten å forankre besøksforbudet i § 222a.
- (25) Ankeutvalget kan heller ikke ut over dette se at det er feil ved lagmannsrettens lovtolkning eller saksbehandling. Anken må da forkastes.
- (26) Ankeutvalgets kjennelse er enstemmig.

SLUTNING :

Anken forkastes.

Ragnhild Noer
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: